

2- Kocaeli Milletvekili Azize Sibel Gönül'ün, Dünya Şehircilik Günü sebebiyle, çağın gereklerine uygun şehirleşmenin ilkelerine ilişkin gündem dışı konuşması

AZİZE SİBEL GÖNÜL (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Dünya Şehircilik Günü nedeniyle gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Sözlerime başlamadan önce yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Bildiğiniz gibi, sınırlı bir bölgede, makul bir büyüklükte ve daimî insan topluluğu tüm şehirlerin ortak özelliği olarak görülebilir. Aynı zamanda, şehirlerin kuruluşu ve gelişimi, medeniyetin evrelerini de gösterir. Yani, şehirler, medeni yaşamın en somut ürünü ve göstergesidir.

Şehirler, eğitim, bilim, kültür, sanat ve ticaret merkezi olarak insanlar için her zaman bir cazibe merkezi olmuştur. Bu özellikleriyle şehirler, insanlara her alanda daha çok imkân, daha çok alternatif sunar. Ancak, bu cazip yönleri nedeniyle, özellikle son yıllarda tüm dünyada ve ülkemizde hızlı bir şehirleşme yaşanmakta, bazı şehirlerin nüfusu aşırı bir şekilde artmaktadır. Dolayısıyla, ülkemizde de yapılaşma, kentleşme, şehircilik, planlama hızla mimarlıktan uzaklaşmakta, bu topraklardaki yüzlerce ve binlerce yıllık mimari birikimlerden, mimari değerlerden, kazanımlardan uzaklaşmaktadır.

Değerli milletvekilleri, 17 Ağustosta yüzyılın en yıkıcı depremlerinden birini yaşamış bir ülke olarak tekrar hatırlatalım: Afet zararlarını azaltmanın tek yolu önceden riski azaltıcı önlemleri almaktan, bunun ilk adımı doğru yerleşim kararlarından, güvenli yaşam çevrelerini oluşturabilmekten geçer.

Üçüncü bin yılın eşiğinde çağdaş dünyanın ileri bilgi düzeyine, ileri teknoloji ve güçlü örgütlenme kapasitelerine karşı, doğal afetler hâlâ kentsel yerleşimler için tehlike ve tehdit oluşturmaktadırlar. Biz planlayıcılar, yerel ve merkezî yönetimler gayretlerimizi afet zararlarının azaltılması konularına odaklamanın günümüzün acil ve önde gelen gereksinimi olduğu konusunda birleşiyoruz. Bu yaklaşım sadece kentlerimizin imarlı olarak tasarlanan ve inşa edilen kesimlerdeki çalışma ve yaşam alanlarını etkilemekle kalmayacak, gerek mimari ve tarihî yapı stokunda, kentlerin kendiliğinden oluşan kesimlerinde, kentlerin altyapılarında ve peyzajlarda güvenlik sağlayacak, daha güvenli kentler ve yapıları çevreler oluşmasına imkân verecektir.

Değerli milletvekilleri, güvenli şehirlerle birlikte, doğal, tarihsel ve kültürel değerlerin korunmasına özen gösterilmelidir. Türkiye'nin ve Anadolu'nun uygarlık tarihi farklı inanç ve kültürlerle sahip, ancak, bu toprakları ortaklaşa yurt edinmiş halkların birlikte ve birbirlerinden etkilenecek yarattıkları yaşam zenginliği unutulmamalıdır. Yüzlerce ve binlerce yıllık bir geçmişin kent ve mimarlık tarihine damgasını vuran bu zenginlik, âdeta birer kültürel alışıma oluşturmaktadır.

Değerli milletvekilleri, şehircilik konusunda gerek meslek odalarında gerek akademik çevrelerde, bilim kurullarında gerekse kamu kurumlarında uzun ve çok yönlü tartışma, araştırma, panel, kolokyum, daha sayamayacağımız birçok çalışma ve araştırma olmuştur ve olacaktır. Takdir edersiniz ki, beş dakika içerisinde böylesi önemli ve geniş mevzuda detaya inmek mümkün olmayacaktır. Dolayısıyla, kısa bir sonuç ve saptama yapacak olursak:

Anayasa'nın konut hakkıyla ilgili 57'nci maddesindeki "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır." şeklinde vurgulayan temel koşullara uygun hareket etmesinin sağlanmasıyla birlikte kentsel dönüşüm projesiyle, çağdaş kentleşme ve kalkınma politikalarıyla, ülke ve bölge ölçeğinde fiziki planlama kriter ve ilkeleriyle, ülkenin ve kentlerimizin ulaşımını demir yolu ve deniz ulaşımı dâhil bütüncül planlamalarıyla, yasalara, bilime ve akla uygun olarak doğal, tarihsel ve kültürel değerlerin korunmasına özen gösterilmesiyle, uzun vadeli planlarla, ülkemizin geleceğini ilgilendiren bu mevzunun yanlış ve telafisi mümkün olmayan neticeleri ortadan kaldırılacaktır.